

Viite

-

Maatalous- ja kalastusneuvosto Brysselissä 26.2.2024

Maatalous- ja kalastusneuvosto kokoontuu Brysselissä 26.2.2024. Suomea kokouksessa edustaa maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah.

Neuvoston ainoana varsinaisena asiakohtana on ministereiden keskustelu pikaisten, mutta myös rakenteellisten ratkaisujen tarpeesta maatalousalan tämänhetkisessä kriisitilanteessa. Hallitusohjelmassa korostetaan, että suomalainen maaseutu, maatalous ja metsät turvaavat kansalaisten hyvinvointia ja ovat koko yhteiskunnan peruspilareita. Niiden tärkeys korostuu muuttuneessa turvallisuusympäristössä entisestään. Hallitusohjelman mukaan syventyneen maatalouskriisin ratkaisemiseksi tarvitaan nopeita toimia ja pitkäjänteistä työtä. Tukijärjestelmää on kehitettävä ja yksinkertaistettava siten, että maataloustuet kohdistuvat nykyistä paremmin varsinaiseen ruoantuotantoon.

Maatalous- ja kalastusneuvoston muiden asioiden listalla on myös puheenjohtajavaltion ja jäsenvaltioiden tiedotusasioita, joihin lukeutuvat puheenjohtajavaltion tiedotusasia koskien ministerikokousta bioturvallisuudesta ja rokotuksista eläintaudeissa sekä Tanskan valtuuskunnan tiedotusasia Yhdistyneen kuningaskunnan (UK) yksipuolisista kalastuksen säätelytoimista. Asialistalle saattaa tulla myös muita tiedotusasioita.

Asialista:**MAATALOUS- JA KALASTUSNEUVOSTON KOKOUS BRYSS-
LISSÄ 26.2.2024**

Esityslistan hyväksyminen

(mahd.) A-kohtien hyväksyminen

- a) Muut kuin lainsäädäntöasiat
- b) Lainsäädäntöasioiden luettelo

Muut kuin lainsäädäntöasiat**MAATALOUS**

Maatalousalan tämänhetkisessä kriisitilanteessa tarvitaan sekä nopeita että rakenteellisia ratkaisuja

Puheenjohtajavaltion ja komission tiedotusasia
Keskustelu

Muut asiat**Maatalous**

a) Ministerikokous "bioturvallisuus ja rokotukset: välttämättömät työkalut eläintautien ennaltaehkäisyä, valvontaa ja hävittämistä varten" (Bryssel, 24. tammi-kuuta 2024): saadut kokemukset ja jatkotoimet

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

b) Yhdistyneen kuningaskunnan (UK) yksipuoliset kalastuksen säätelytoimet

Tanskan valtuuskunnan tiedotusasia

Maa- ja metsätalousministeriö

Perusmuistio

EU/42/2024-MMM-26

Fallenius Sanna-Helena

16.2.2024

Pikaisten mutta myös rakenteellisten ratkaisujen tarve maatalousalan tämänhetkisessä kriisitilanteessa - Maatalous- ja kalastusneuvoston keskustelu

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvoston 26.2.2024

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Helmikuun maatalous- ja kalastusneuvoston (26.2.2024) ainoana varsinaisena asiakoh-
tana on ministereiden keskustelu pikaisten mutta myös rakenteellisten ratkaisujen tar-
peesta maatalousalan tämänhetkisessä kriisitilanteessa.

Suomen kanta

Suomen kantoja yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistukseen ja siihen liittyviin me-
nettelyihin on esitetty yhteisen maatalouspolitiikan uudistamista koskevassa valtioneu-
vostonkirjelmässä (U 73/2018 vp) sekä sen jatkokirjelmissä. Suomen kantoja EU:n pit-
kän aikavälinmaaseutuvisioon on esitetty E-kirjeessä (E 95/2021 vp) ja sen jatkokir-
jeessä.

Hallitusohjelmassa korostetaan, että suomalainen maaseutu, maatalous ja metsät tur-
vaavat kansalaisten hyvinvointia ja ovat koko yhteiskunnan peruspilareita. Niiden tär-
keys korostuu muuttuneessa turvallisuusympäristössä entisestään.

Hallitusohjelman mukaan syventyneen maatalouskriisin ratkaisemiseksi tarvitaan no-
peita toimia ja pitkäjänteistä työtä. Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan tulee

keskittyä ruokaturvan parantamiseen. Tukijärjestelmää on kehitettävä ja yksinkertaistettava siten, että maataloustuet kohdistuvat nykyistä paremmin varsinaiseen ruoantuotantoon.

Hallitusohjelman mukaan maatalouden kannattavuus on edellytys suomalaisen ruoantuotannon jatkumiselle. Kotimaisen elintarviketuotannon kestävyys ja kilpailukyky kulkevat käsi kädessä. Maanviljelijöiden tekemä työ ympäristökuormituksen vähentämiseksi on arvokasta, ja sen on oltava kannustavaa ja kustannustehokasta. Kannattavuuden parantamiseksi ja kassakriisin ratkaisemiseksi tehdään niin lyhyellä kuin pitkällä aikavälillä vaikuttavia toimenpiteitä. Hallituskaudella ei tehdä kansallisesti sellaisia päätöksiä, jotka lisäävät maatalouteen kohdistuvia kustannuksia.

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajavaltio Belgia on toimittanut neuvoston keskustelua varten tausta-asiakirjan 6295/24.

Tausta-asiakirjassa viitataan helmikuun alun Eurooppa-neuvoston kokouksen keskusteluihin maataloussektorin haasteista. Eurooppa-neuvosto antoi neuvostolle ja komissiolle tehtäväksi pohtia ratkaisuja näihin sektorin huoliin.

Puheenjohtajavaltion tausta-asiakirjassa todetaan, että viimeaikaisten maanviljelijöiden mielenosoitusten syyt ovat moninaiset, mutta keskittyvät pääosiin seuraaviin EU-tason teemoihin: tiukat ympäristösäädökset; kasvava kuilu tilan todellisuuden ja lainsäädännön (eurooppalaisen ja kansallisen) välillä; liian monimutkainen lainsäädäntö ja hallinnon yksinkertaistamisen tarve; alhaiset tuottajahinnat, jotka vaikuttavat maatalojen tuloihin ja tarve oikeudenmukaiseen korvaukseen; tasapuoliset toimintaedellytykset EU:n ja tuontituotteiden välillä sekä sukupolvenvaihdosten vähäinen määrä. Tausta-asiakirjassa todetaan, että protestien ympärillä oleva yhteiskunnallinen keskustelu on jälleen kerran alleviivannut sitä tärkeää arvoa, jota viljelijät luovat ja tarvetta antaa heille riittävä ääni yhteiskunnassa.

Tausta-asiakirjassa käydään läpi toimia, joita komissio on jo tehnyt viime aikoina tilanteeseen vastatakseen. Komissio on mm. antanut säädöksen yhteisen maatalouspolitiikan ehdollisuuden GAEC8-vaatimuksen (ei-tuottava ala) osittaisesta poikkeuksesta. Lisäksi komissio on päättänyt vahvistaa suojamekanismeja samalla kun se jatkaa Ukrainasta suuntauvan vientiin sovellettavien yksipuolisten kaupan toimenpiteiden asetuksen (nk. ATM-asetus) voimassaoloa. Komissio tekee tämän tuonnin aiheuttamien kielteisten vaikutusten rajoittamiseksi.

Tausta-asiakirjassa viitataan myös, että komissio on päättänyt vetää pois asetuksen kasvinsuojeluaineiden kestävästä käytöstä. Komissio on myös sitoutunut käynnistämään perusteellisen analyysin viljelijöiden hartioille kasaantuvasta hallinnollisesta taakasta. Arvioinnissa keskitytään viljelijöiden huoliin EU:n sääntelystä ja kansallisista säännöksistä aiheutuvasta hallinnollisesta taakasta. Tähän kuuluvat yhteisen maatalouspolitiikan eri osat alueet (tukihakemukset, seuranta, valvonta), mutta myös EU:n muusta lainsäädännöstä johtuvat velvoitteet. Analyysi auttaa komissiota yksilöimään eri alueet, joissa voitaisiin tehdä parannuksia hallinnollisen taakan vähentämiseksi. Komission on tarkoitus saada analyysi valmiiksi ennen 26.2.2024 pidettävää maatalous- ja kalastusneuvostoa.

Eurooppa-neuvoston mandaatilla komissio analysoi myös yhteiseen maatalouspolitiikkaan liittyviä lyhyen-, keskipitkän ja pitkän aikavälin toimia, joilla voitaisiin lieventää EU:n maataloussektorin huolia.

Puheenjohtajavaltio muistuttaa myös komission 25.1.2024 aloittamasta EU:n maatalouden tulevaisuuden strategisesta vuoropuhelusta, jonka ideana on edistää yhteistä ymmärrystä maataloustuotannon tulevaisuudesta. Tällä dialogilla komissio pyrkii vakuuttamaan, että vihreä siirtymä tehdään reilulla, fiksulla ja ketään syrjimättömällä tavalla. Asiasta keskusteltiin myös maatalous- ja kalastusneuvoston kokouksessa 23.1.2024.

Puheenjohtajavaltio vakuuttaa, että se on päättäväinen edistämään tätä työtä neuvoston piirissä. Jotta viljelijöille voidaan valmistella paras mahdollinen tulos, eri toimielinten ja sidosryhmien yhteistyö on tärkeää. Jäsenvaltioiden panos on tärkeää. Puheenjohtajavaltio on pyytänyt jäsenvaltioita lähettämään yksinkertaistamishdotuksiaan neuvostovalmistelun tueksi. Tavoitteena on vähentää niin suoraa kuin epäsuoraakin hallinnollista taakkaa, joka aiheutuu EU:n sääntelykehyksestä ja kansallisista säädöksistä. Tähän lukeutuu niin yhteisen maatalouspolitiikan säännökset kuin muu EU-lainsäädäntö. Puheenjohtajavaltio tulee liittämään tausta-asiakirjaansa koonnin jäsenvaltioiden ehdotuksista. Tätä muistiota valmisteltaessa liitettä ei vielä ole saatavilla. Myös komissiosta odotetaan ajatuksia politiikan yksinkertaistamistoimenpiteiksi, joita voitaisiin toteuttaa lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä.

Puheenjohtajavaltio muistuttaa myös, että YMP:n strategiasuunnitelmat jättävät liikkumavaraa myös kansallisille sovelluksille ja näitä kansallisia säännöksiä on myös tärkeää tarkastella.

Puheenjohtajavaltio esittää seuraavia kysymyksiä neuvoston keskusteluun:

Kysymys 1. Ottaen huomioon komission ja jäsenvaltioiden ehdotukset, mitä lyhyen aikavälin toimia jäsenvaltiot priorisoisivat viljelijöille kohdistuvan hallinnollisen taakan vähentämiseksi kansallisella tasolla ja EU-lainsäädännön osalta? Lisäksi millaisia yksinkertaistamistoimia ja joustamistoimia pitäisi tehdä pitkällä ja keskipitkällä aikavälillä niin yhteisen maatalouspolitiikan kuin muun EU-lainsäädännön osalta?

Kysymys 2. Ottaen huomioon Eurooppa-neuvoston toimeksiannon, millaisia toimia voidaan tehdä, jotta voidaan vastata viljelijöiden huoliin, muistaen kuitenkin rajoitetut taloudelliset mahdollisuudet nykyisten rahoituskehysten puitteissa ja ilman, että vaarannetaan Euroopan vihreän kehityksen ohjelman yleistä kunnianhimon tasoa?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Kyseessä on neuvoston keskustelu, johon ei liity päätöksentekoa

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU18) 15.2.2024 ja 20.2.2024

EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 21.-23.2.2024

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 23.2.2024

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Puheenjohtajavaltion tausta-asiakirja 6295/24

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Sanna-Helena Fallenius, MMM/RO/EUKA, sanna-helena.fallenius@gov.fi, puh. 0295 162 073

VAHVA-tunnus

EU/42/2024

-

Liitteet -

Viite -

Maa- ja metsätalousministeriö

Perusmuistio

EU/42/2024-MMM-25

Uusitalo Laura, Fallenius Sanna-Helena

15.2.2024

Maatalous- ja kalastusneuvoston 26.2.2024 muut asiat

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 26.2.2024

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Maatalous- ja kalastusneuvoston 26.2.2024 muissa asioissa käsitellään puheenjohtajavaltion ja jäsenvaltioiden tiedotusasioita.

Suomen kanta

Suomi ottaa asiat tiedoksi.

Pääasiallinen sisältö

a) Ministerikokous "bioturvallisuus ja rokotukset: välttämättömät työkalut eläintautien ennaltaehkäisyä, valvontaa ja hävittämistä varten" (Bryssel, 24. tammi-kuuta 2024): saadut kokemukset ja jatkotoimet

Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Belgia järjesti osana puheenjohtajakautensa ohjelmaa 24.1.2024 ministeritason konferenssin bioturvallisuudesta. Konferenssiin oli kutsuttu myös jäsenvaltioiden eläinlääkintäpäälliköt.

Euroopassa on esiintynyt viime vuosina useita vakavien eläintautien epidemioita, kuten afrikkalaista sikaruttoa, lintuinfluenssaa, lammas- ja vuohirokkoa sekä eräitä vektorivälitteisiä tauteja (lumpy skin disease (LSD), Epizootic haemorrhagic disease (EHD)). Taudit heikentävät eläinten terveyttä ja hyvinvointia, johtavat taloudellisiin tappioihin ja voivat

uhata myös ihmisten ja luonnonvaraisten eläinten terveyttä. Bioturvallisuus ja tautien varhainen havaitseminen ovat taudintorjunnan kulmakiviä. Näitä voidaan täydentää muilla keinoilla, kuten rokotuksilla.

Bioturvallisuus käsittää sekä rakenteellisia että tuotantotapaan ja käyttäytymiseen liittyviä keinoja, kuten ”all in, all-out” –tuotantotavan, säännöllisen käsien pesun ja vaatteiden vaihdon eläinsuojii mentäessä. Useissa tieteellisissä tutkimuksissa bioturvallisuuden parantamisen on myös havaittu johtavan vähäisempään mikrobilääkkeiden käyttöön. Konferenssissa esiteltiin erilaisten arviointijärjestelmien käyttöä karjatilojen bioturvallisuuden arvioinnissa muutamissa jäsenvaltioissa. Kun voidaan mitata bioturvallisuutta, on helpompi kohdistaa toimenpiteitä ja resursseja riskiperusteisesti. Belgialainen Biocheck-järjestelmä on Suomessakin elinkeinon käytössä.

Bioturvallisuuden parantaminen on myös ainoa keino sellaisten eläintautien kohdalla, joille ei vielä ole olemassa rokotteita, kuten afrikkalaisen sikaruton. Myös lintuinfluenssarokotteiden käyttö jäsenvaltioissa on vasta tutkimus- ja pilotointivaiheessa eikä niistä ole vielä paljon kokemusta. Rokotteet eivät kuitenkaan koskaan täysin estä tartuntoja eivätkä siten voi korvata bioturvallisuustoimia. Riittävään tautiseurantaan yhdistettynä lintuinfluenssarokotteista voi kuitenkin olla hyötyä, jos niillä kyetään vähentämään tautitapauksia ja viruseritystä ympäristöön. Samalla vähennettäisiin riskiä ihmisten terveydelle. Massalopetukset tiloilla ovat myös kohdanneet kritiikkiä ja kansalaiset edellyttävät uusien keinojen käyttöönottoa. Rokotukset eivät poista velvoitetta lopettaa ja hävittää siipikarja sel-laisilla tiloilla, joissa rokotuksista huolimatta todetaan lintuinfluenssa.

EU-lainsäädäntö ja kansainväliset standardit sallivat tutkittuun tietoon perustuen rokotteiden käytön mm. lintuinfluenssan yhteydessä. Siitä huolimatta niiden käyttöönotto ankanmaksatuotannossa Ranskassa 1.10.2023 alkaen on johtanut useisiin siipikarjaa ja siipikarjatuotteita koskeviin vientikieltoihin kolmansien maiden toimesta. Maailman eläintautijärjestö (WOAH) kehottaa kauppakumppaneita käymään avointa keskustelua rokoteohjelmista ja rokotettujen parvien tautiseurannasta luottamuksen aikaansaamiseksi rokotteiden laajempaa käyttöönottoa varten. Rokotteet ovat tarpeen myös kehittyvissä maissa, joissa lintuinfluenssa muodostaa vieläkin suuremman riskin ihmisten terveydelle ja elintarviketurvallisuudelle.

Puheenjohtajavaltio kannusti jäsenvaltioita toimimaan yhteistyössä ja osana One Health –lähestymistapaa (yhteinen terveys) kauppakumppaneiden suuntaan, jotta rokotteen käyttöönoton esteitä, myös taloudellisia, voidaan poistaa.

Konferenssin tulosten lisäksi Belgia nostaa tausta-asiakirjassaan esille myös eläinterveyssäännösten luokituksen tarttuvista eläintaudeista ja IBR-taudin rokotusten käytön tautivapaiksi luokitelluilla alueilla.

EU:n eläinterveyssäännöstö luokittelee tarttavat eläintaudit A-E -luokkiin. Vakavimmat taudit kuuluvat A-luokkaan (esim. suu- ja sorkkatauti, afrikkalainen sikarutto) ja B-luokkaan (esim. rabies), joiden osalta unioni tavoittelee jatkuvasti tautivapautta. C-luokan eläintaudit, kuten nautojen IBR-tauti, ovat sellaisia, joiden osalta jäsenvaltio voi itse päättää hakea tautivapautta taudinvastuohjelman perusteella. Jäsenvaltio, jolla on virallinen tautivapaus jonkin C-luokan eläintaudin osalta, voi asettaa lainsäädännön mahdollistamia lisävaatimuksia elävien eläinten siirroille sellaisista jäsenvaltioista, joissa tällaisia tautivapauksia ei ole. Suomella on koko maata koskeva virallinen tautivapaus kaikkien C-luokan eläintautien osalta (maaeläimet), lukuun ottamatta mehiläisten *Varroa spp.* –punkin esiintymistä.

Belgia nostaa esille mahdollisuuden jatkaa karjan rokottamista ns. merkkirokotteilla (DIVA) senkin jälkeen, kun jäsenvaltiolle tai jollekin sen vyöhykkeelle olisi myönnetty virallinen tautivapaus mm. nautojen IBR-taudille. Belgia perustelee ehdotustaan sillä, että

tilanteessa, jossa rokottaminen lopetettaisiin, karjat olisivat tavattoman herkkiä ympäristössä edelleen mahdollisesti piilevälle tartunnalle tai läheisiltä alueilta kulkeutuville uusille tartunnoille. Tästä voisi seurata tuottajille isoja taloudellisia vahinkoja. Belgian ehdotus edellyttäisi muutosta komission delegoituun asetukseen 2020/689, jossa säädetään ehdot C-luokan eläintautien tautivapauden ylläpidolle.

b) Yhdistyneen kuningaskunnan (UK) yksipuoliset kalastuksen säätelytoimet

Tanskan valtuuskunnan tiedotusasia

Yhdistynyt kuningaskunta on EU-eron jälkeen suunnitellut lukuisia kalastuksen säätelytoimia omilla vesillä. Näillä toimilla, joista useat astuvat voimaan lähitulevaisuudessa, on suora ja tosiasiallinen haitallinen vaikutus EU:n jäsenvaltioiden kalastuslaivastojen toimintamahdollisuuksiin. EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välinen yhteistyö perustuu osapuolten väliseen Kauppa- ja yhteistyösopimukseen.

Kauppa- ja yhteistyösopimuksessa on sovittu kalastussuhdetta säätelevistä periaatteista. Yksi näistä periaatteista ovat osapuolten välisten yhteisten ja jaettujen kalakantojen säätelyä ja hallinnointia koskevat linjaukset, joissa korostuu mm. säätelytoimien aiheuttamien vaikutusten luotettava arviointi osana osapuolten välistä luottamukseen perustuvaa yhteistyötä.

Tanskan valtuuskunta haluaa kiinnittää erityisesti komission huomiota maaliskuussa 2024 voimaanastuvaan tuulen kalan kalastuskieltoon. Kiellolla on merkittäviä taloudellisia vaikutuksia tanskalaiselle kalastukselle ja siihen perustuville elinkeinoille. Tanskan valtuuskunta korostaa tarvetta EU:n neuvotella päättäväisesti Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa Kauppa- ja yhteistyösopimuksessa linjattujen kalastusmahdollisuuksien säilyttämisestä. Lisäksi komission tulisi tehdä oikeudellinen analyysi Yhdistyneen kuningaskunnan viimeaikaisten yksipuolisten toimien yhdenmukaisuudesta Kauppa- ja yhteistyösopimuksen kanssa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Kyseessä ja maatalous- ja kalastusneuvoston muut asiat.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU18) 20.2.2024

EU-ministerivaliokunta 21.-23.2.2024 (kirjallinen menettely)

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 23.2.2024

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Asiakohhta a)

Apulaisosastopäällikkö Taina Aaltonen, MMM/RO/EKY, puh. 0295 162 439, taina.aaltonen@gov.fi

Neuvotteleva virkamies Eero Rautiainen, MMM/RO/EKY, puh. 0295 162 049, eero.rautiainen@gov.fi

Asiakohhta b)

Neuvotteleva virkamies Heikki Lehtinen, MMM/LVO/ELKA, puh. 0295 162 433, heikki.lehtinen@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/42/2024

Liitteet -**Viite** -

Litteet -